

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1386/2019
29.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из села ..., ВВ из села ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Љубица Кувелић, адвокат из ..., против тужених ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., ИИ из ... и ЈЈ из ..., чији је заједнички пуномоћник Душан Дробњаковић, адвокат из ..., ради утврђења заоставштине, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 325/18 од 27.11.2018. године, у седници већа одржаној дана 29.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужених, па се **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 325/18 од 27.11.2018. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужилаца.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пријепољу П 130/2017 од 28.09.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев да се утврди да заоставштину сада пок. КК, стечену на основу брачне тековине са сада пок. ЛЛ, представља $\frac{1}{2}$ идеалног дела кат. парцеле број ... и породичне стамбене зграде на парцели ближе описаној у овом ставу изреке, те да се овај део издвоји из заоставштине расправљене иза пок. ЛЛ по решењу Општинског суда у Пријепољу О 129/93 од 23.02.1994. године, што би тужени били дужни признати и омогућити да се тужиоци, као наследници пок. КК, упишу на овом делу заоставштине у Служби за катастар непокретности са уделом од по $\frac{1}{4}$ идеалног дела. Ставом другим изреке обавезани су тужиоци да туженима солидарно, на име трошкова парничног поступка, исплате износ од 646.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 325/18 од 27.11.2018. године првостепена пресуда је преиначена, тако што је тужбени захтев усвојен и обавезани су тужени да тужиоцима, на име трошкова парничног поступка, исплате износ од 596.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/2011...18/2020), па је испитао побијану пресуду у границама прописаног у члану 408. и нашао да је ревизија тужених основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилаца, сада пок. КК и правни претходник тужених, сада пок. ЛЛ, били су у дугогодишњој брачној заједници све до смрти пок. ЛЛ 18.06.1993. године. Деце нису имали. Током трајања брака стекли су куповином кат. парцелу ЛЛ и на њој стару кућу, коју су порушили до каменог зида и изнова су изградили кућу. У овим радовима су им помагали браћа и сестре највише радом, а делом и новчаном помоћи. Тужилац АА је 1963. године продао непокретности које су тужиоци и сада пок. КК наследили од родитеља и део наплаћене цене је у време куповине куће и плаца дао сада сестри КК. У време стицања и градње ЛЛ је био запослен, а КК је била домаћица.

Правноснажним решењем Општинског суда у Пријепољу О број 129/93 од 22.03.1994. године расправљана је заоставштина пок. ЛЛ, умрлог 18.06.1993. године. За наследнике су оглашени сада пок. ЉЉ, супруга оставиоца, са уделом од 7/14 и овде тужени, браћа и сестре оставиоца, са уделима од по 1/14 целокупне имовине оставиоца. Део утврђене заоставштине представља и право својине на кат. парцели број ... уписане у поседовном листу број ... КО ... на име оставиоца. Као учесник оставинског поступка ЉЉ није истицала да има тековински удео на овој имовини, нити је тражила издвајање и утврђење удела у заједнички стеченој имовини.

Правноснажним решењем Општинског суда у Пријепољу О 250/08 од 25.12.2008. године, расправљана је заоставштина пок. КК, умрле 18.10.2006. године, за наследнике су оглашени овде тужиоци - брат и сестре оставиље са уделима од по ¼ идеалног дела заоставштине коју чини право сувојине у 7/14 дела на кат. парцели број ... са породичном стамбеном зградом, уписано у ЛН бр ... КО ... код СКН

Из налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке утврђено је да се на кат. парцели број ... КО ... налази стамбени објекат површине 46 м² чија је тржишна вредност 1.273.650,00 динара, а да вредност земљишта износи 1.931.400,00 динара.

Утврђено је да допринос пок. КК у стицању заједничке имовине са пок. ЛЛ износи 50%.

Односи између сада пок. КК и тужених су све до њене смрти били изузетно добри односи међусобног поштовања, пажње и уважавања. Током оставинског поступка иза пок. ЛЛ, ни након што су тужени у том поступку оглашени наследницима на његовој заоставштини, сада пок. КК није ни на који начин истицала према туженима било каква права по основу брачне тековине у погледу имовине коју су тужени наследили од пок. ЛЛ.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом материјаног права из Закона о браку и породичним односима и Закона о наслеђивању, важећих у

време трајања брака претходника странака и смрти пок. ЛЛ, као и сада важећег Породичног закона и Закона о наслеђивању, те Закона о основама својинско правних односа оценио да тужбени захтев није основан. Према датим разлозима, у оставинском поступку вођеном након смрти пок. ЛЛ учествовала је и сада пок. КК, супруга оставиоца, која на заоставштини оставиоца није тражила издвајање и утврђивање свог удела у стицању заједничке имовине са оставиоцем, већ се прихватила наслеђа у висини свог наследног дела. Након правноснажног окончања оставинског поступка живела је још 12 година и са туженима се налазила у добрим односима, те није покретала парнични поступак према туженима за издвајање дела спорне непокретности сразмерно свом доприносу у стицању током трајања брака са пок. ЛЛ. Ове чињенице, по оцени суда, потврђују да утврђена права из оставинског решења представљају несумљиву изричиту вољу пок. КК, која се односи и на оно што тужиоци тужбеним захтевом потражују. По налажењу суда, тужбени захтев тужилаца је противан вољи њиховог правног претходника и као такав је неоснован. Тужиоци не могу имати право да потражују више од права која су добили оставинским решењем и више права од свог претходника и оставиоца сада покојне КК. Усвајањем захтева нарушила би се и правна сигурност као основна сврха установе правноснажности.

Уз наведено, првостепени суд је оценио да су тужени - брат и сестре оставиоца пок. ЛЛ, право својине по основу наслеђа на катастарској парцели број... са уделом од по 1/14 стекли у тренутку његове смрти (18.06.1993.године), да су по основу правноснажног решења о наслеђивању законити и савесни држаоци спорне имовине и да је протеком законом одређеног времена потребног за одржај у трајању од 10 година (члан 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа), њихово право постало јаче у односу на право које је пок. КК имала, те да она, и да је жива, више не би могла према туженима са успехом да истиче захтев за утврђење права својине на непокретностима по основу заједничке тековине стечене у браку са сада пок. ЛЛ.

Другостепени суд је сматрао да је у првостепеном поступку погрешно примењено материјално право, због чега је првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев усвојио. Према датим разлозима, у поступку је утврђена чињеница да предметна непокретност представља заједничку имовину правних претходника странака и да је правни претходник тужиоца пок. КК допринела стицању те имовине са приближно $\frac{1}{2}$. Сада пок. КК са својим супругом пок. ЛЛ за његова живота, а ни са његовим наследницима у поступку расправљања ЛЛ заоставштине није закључила писмени уговор односно споразум по коме би предметне непокретности у целини припадале ЛЛ. Наследничке изјаве које су наследници пок. ЛЛ дали у поступку расправљања његове заоставштине не представљају такав писмени уговор односно споразум. Тужиоци постављеним тужбеним захтевом траже утврђење права својине свог правног претходника по основу заједничког стицања у току трајања заједнице живота у браку, о чему није расправљано у поступку расправљања заоставштине пок. ЛЛ, већ је само расправљено о наследним правима његових законских наследника, тако да тужиоци имају право да захтев за утврђење права својине свог правног претходника по основу заједничког стицања у браку истакну у посебној парници.

По оцени Врховног касационог суда, основани су наводи ревизије тужених да је другостепени суд погрешно применио материјално право, не дајући оцену о правном значају чињеница по којима је првостепени суд извео закључке битне за одлуку о постављеном тужбеном захтеву.

Другостепени суд оцену о основаности тужбеног захтева изводи из закључка да је спорна имовина заједничка имовина правних претходника странака, са уделима у стицању од по $\frac{1}{2}$ и да сада пок. КК са својим супругом, пок. ЛЛ док је био жив, у смислу члана 327. Закона о браку и породичним односима, није закључила писмени споразум по коме би предметне непокретности у целини припадале ЛЛ, а да се таквим споразумом не могу сматрати ни наследничке изјаве странака дате у поступку расправљања његове заоставштине, па да тужиоци као наследници пок. КК основано у парници траже утврђење права својине свог правног претходника по основу заједничког стицања у браку са пок. ЛЛ, јер је у оставинском поступку иза пок. ЛЛ расправљено само о наследним правима његових законских наследника.

По ставу Врховног касационог суда, околност да супруга за свог живота није тражила деобу имовине, не искључује права њених законских наследника да право на издвајање њеног удела у заједничкој имовини остваре после њене смрти у посебној парници, али се право на издвајање може остварити само под условом да није дошло до уступања њене тековинске припадности у оставинском поступку, следом споразума о начину располагања уделима који припадају учесницима тог поступка. Издвајање тековинског удела не произлази из наследноправних односа. Међутим, у оставинском поступку могућа је деоба наслеђа по споразуму наследника. Споразумном деобом наследник се може пуновласно сагласити да се његов стварноправни удео на непокретности ограничи само на сувласничку припадност која одговара наследном уделу, а да преостало припадне санаследницима, независно од начина стицања имовине која се обухвата деобом.

У конкретном случају, тужбени захтев је управљен на издвајање из заоставштине пок. ЛЛ удела пок. КК у стицању заједничке имовине, уз тражено утврђење да њену заоставштину стечену по основу брачне тековине представља $\frac{1}{2}$ удела на непокретности, а да су тужени дужни трпети упис права својине у корист тужилаца на овом делу заоставштине са уделом од по $\frac{1}{4}$. По оставинском решењу тужиоци имају својински удео у по $\frac{1}{8}$. У парници покренутој тужбом поднетом 15.04.2009.године, тужиоци настоје да остваре већи својински удео на основу чињеница о тековинском уделу претходнице у стицању непокретности. То само по себи није довољно за оцену о основаности постављеног захтева према туженима чији су удели утврђени правноснажним решењем од 22.03.1994.године.

Пре свега, другостепени суд је пропустио да цени држање пок. КК у оставинском поступку вођеном након смрти пок. ЛЛ у којем није тражила издвајање из његове заоставштине свог удела у стицању заједничке имовине, већ се прихватила наслеђа у висини свог законског дела, нити је у контексту њених односа са сродницима покојног супруга ценио чињеницу да ни у наредних 12 година до смрти није покретала парнични поступак са захтевима који не произлазе из наследног права, због чега се за сада не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да у оставинском поступку расправљања заоставштине пок. ЛЛ између пок. КК и осталих санаследника није постигнут споразум о деоби путем располагања уделима који припадају учесницима тог поступка.

Због другачијег става о истом питању од превасходног значаја за исход спора, другостепена одлука је морала бити укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће, имајући у виду примедбе изнете у овом решењу, отклонити указане недостатке. Наиме, изнова ће размотрити околности које су од значаја за правилну примену материјалног права и уз одговарајућу оцену о правном значају утврђених чињеница, чињеничних и правних закључака на којима је заснована првостепена пресуда, изнова ће одлучити о жалби тужилаца.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић